

Agnieszka Schmeidel

Wyższa Szkoła Handlowa w Kielcach

ROLA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH W REALIZOWANIU WSPÓŁCZESNEJ KONCEPCJI POLITYKI ROZWOJU REGIONALNEGO NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Streszczenie: Skala i tempo procesów związanych z rozwojem regionalnym i wzrostem konkurencyjności regionów są w ostatnim okresie przedmiotem wielu analiz i obszarem dużego zainteresowania polityki gospodarczej. Artykuł prezentuje działania podejmowane przez władze samorządowe w ramach prowadzonej polityki regionalnej.

Słowa kluczowe: polityka regionalna, rozwój gospodarczy, konkurencyjność, NPR, fundusze strukturalne.

1. Wstęp

Przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Polityka ta w szczególności obejmuje działania w zakresie¹: ochrony środowiska, ochrony zdrowia, promocji zatrudnienia, rozwoju kultury, rozwoju miast i obszarów metropolitarnych, rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii, rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych, rozwoju zasobów ludzkich, stymulowania powstawania nowych miejsc pracy, tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,

¹ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, DzU 2006, nr 227, poz. 1658, art. 2.

wspierania i unowocześniania instytucji państwa, wspierania rozwoju przedsiębiorczości, wspierania wzrostu gospodarczego oraz zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Celem pracy jest ukazanie roli władz samorządowych w realizowaniu współczesnej koncepcji polityki rozwoju regionalnego. Obiektem badawczym uczyniono województwo świętokrzyskie objęte Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej, którego celem jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego tego regionu. Polska jest bowiem krajem, w którym różnice w poziomie rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów są znaczne. Jest to szczególnie widoczne, jeśli weźmie się pod uwagę następujące kryteria oceny: wielkość potencjału demograficznego lub gospodarczego, efektywność regionalnych struktur gospodarczych oraz jakość życia w poszczególnych regionach².

Długotrwałe utrzymywanie się występujących różnic skutkuje niekorzystnymi zmianami społecznymi i demograficznymi w regionach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej. Konieczne jest zatem prowadzenie takiej polityki regionalnej, która pozwoli na zmniejszenie istniejących dysproporcji – za pomocą dostępnych środków finansowych.

W Polsce do regionów o najwyższej konkurencyjności i poziomie rozwoju zaliczane są województwa: małopolskie, mazowieckie, pomorskie i wielkopolskie. Ich przewaga konkurencyjna wynika z wysokiej efektywności sektora produkcyjnego, dużego potencjału zasobów ludzkich i stosunkowo dobrze rozwiniętej infrastruktury. Regionami, które stoją przed poważnymi trudnościami są natomiast województwa we wschodniej Polsce: lubelskie, podlaskie, podkarpackie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Czynniki hamujące rozwój najbiedniejszych regionów w Polsce to m.in.: niski poziom wyposażenia infrastrukturalnego, nieefektywna struktura zatrudnienia, niskie wpływy budżetowe, niski poziom rozwoju usług i przemysłu, słaba przedsiębiorczość oraz niski wskaźnik urbanizacji i zaangażowania kapitału zagranicznego. W związku z tym należy zadbać w tych regionach przede wszystkim o inwestycje infrastrukturalne, poprawiające ich atrakcyjność. Należy też położyć nacisk na ukształtowanie struktury gospodarczej w taki sposób, by sprzyjała przyciąganiu inwestorów, przy jednoczesnym jak najlepszym wykorzystaniu naturalnych cech rozwojowych danego regionu.

2. Cele polityki rozwoju regionalnego

Polityka rozwoju regionalnego jest integralną częścią polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju jako całości. Punktem wyjścia przy planowaniu polityki regionalnej jest zbadanie i określenie możliwości rozwojowych regionu, jego uwarunkowań fizyczno-geograficznych, kulturowych i ekonomicznych. Konkretyzacja ce-

---

² Z. Szymła, *Determinanty rozwoju regionalnego*, Ossolineum, Wrocław 2000, s. 35.

łów rozwoju regionalnego opiera się na założeniach wyznaczających jego kierunki. Celem głównym rozwoju regionalnego jest utrzymanie wysokiego tempa wzrostu gospodarczego przez modernizację i restrukturyzację gospodarki, co w efekcie poprawia jej konkurencyjność na światowych rynkach towarów, usług i kapitałów³.

Polityka regionalna powinna wspierać realizację tych ogólnych celów, wykorzystując rozpoznanie specyfiki struktur poszczególnych regionów, regionalne zróżnicowanie zasobów naturalnych i ludzkich oraz predyspozycje rozwojowe. W literaturze można spotkać różne modele polityki regionalnej, m.in. takie, których celem jest poprawa sytuacji określonego regionu, oraz te, których celem jest uzyskanie lepszej sytuacji w skali całego kraju⁴. W pierwszym przypadku celem działań jest konkretny region i wyróżnia się w nim dwa warianty:

- wariant A 1 – pomoc słabym,
- wariant A 2 – pomoc regionom tracącym tradycyjną bazę ekonomiczną.

W ramach wariantu A1 prowadzi się wyrównującą politykę regionalną. Priorytetami działania są w tym przypadku: infrastruktura, kwalifikacje i instytucje. Przynosi jednak wątpliwą skuteczność. Wariant A2 obejmuje pomoc regionom poddanym procesom głębokiej restrukturyzacji. Priorytety stanowią tu: odnowa zabudowy, szkolenia zawodowe, środowisko oraz poprawa wizerunku regionu. Działania te przynoszą stosunkowo dużą skuteczność.

W drugim ujęciu celem jest poprawa sytuacji w całym kraju. Polityka regionalna jest zorientowana na cele ogólnokrajowe. W tym przypadku wyodrębnia się dwa warianty:

- wariant B 1 – równoważenie struktury przestrzennej,
- wariant B 2 – wspieranie regionów o znaczeniu kluczowym w skali całego kraju.

W wariacie B1 następuje ograniczanie dominacji jednego ośrodka. Priorytetami w działaniu są: deglomeracja i wspieranie układów równoważących. Jest to model właściwie nieskuteczny, ponieważ w zdeglomerowanym ośrodku powstaje więcej nowych firm niż zostaje zdeglomerowanych. W wariacie B2 następuje regionalizacja strategicznych celów rozwoju kraju. Priorytetem jest wspieranie regionów kluczowych w realizacji celów strategicznych. Ponieważ rozwój gospodarczy kraju jest postrzegany jako wypadkowa regionów, to polityka regionalna jest tu podporządkowana priorytetem polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Cele polityki państwa i regionów powinny być jednoznacznie określone, a także wzajemnie skoordynowane. Chodzi tu przede wszystkim o prawidłowe zbudowanie potencjału absorpcyjnego środków z Unii Europejskiej, wspieranie wzrostu konkurencyjności regionów Polski oraz przeciwdziałanie trwałej marginalizacji regionów o kryzysogennych strukturach społeczno-gospodarczych.

---

³ P. Churski, *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2008, s. 32.

⁴ Z. Gilowska, *Kierunki polityki regionalnej Polski*, EIRRIŁ, Warszawa 1998, s. 20.

Na bazie długookresowych doświadczeń z zakresu realizowania polityki regionalnej w UE, główne zalecenia dla polityki regionalnej w Polsce można sformułować następująco⁵:

- fundamentem rozwoju regionalnego jest samodzielność regionów w zakresie określania celów swojego rozwoju i zdolność do finansowania, przede wszystkim ze środków własnych;
- polityka regionalna rządu jest częścią polityki strukturalnej zorientowanej na wzmacnianie konkurencyjności różnych struktur gospodarczych;
- partnerstwo jest zasadą scalającą działanie rządów i regionów;
- polityka rządu ma być gwarantem spójności społecznej i terytorialnej w państwie.

Jak z powyższego wynika, istnieją ściśle powiązania między planowaniem i realizacją rozwoju na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym. Za tworzenie planów rozwoju na szczeblu krajowym odpowiedzialny jest właściwy minister, któremu doradza i którego prace opiniuje Rada Polityki Regionalnej Państwa. Natomiast strategie regionalne realizowane są przez samorządy województw, które tworzą swoje strategie zgodnie z zasadami koncentracji i partnerstwa oraz zintegrowanego podejścia do regionu. Zauważyć również należy, iż jednostki te funkcjonują w gospodarce rynkowej, a zatem strategie rozwojowe realizowane są w układzie wielopodmiotowym, w którym dominujące znaczenie odgrywiają prywatne podmioty gospodarcze, dysponujące głównymi środkami finansowymi.

3. Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego

Samorząd terytorialny, jako zdecentralizowana forma administracji publicznej, stanowi podstawową instytucję kierującą rozwojem regionalnym i lokalnym. Rozwój ten, ze względu na swoją złożoność i wagę, wymaga odpowiedniego zaplanowania, skoordynowania i wykonania. Pozwala to na stworzenie warunków do kompleksowego i efektywnego wydatkowania środków finansowych w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści, satysfakcjonujących uczestników tego procesu.

Nadrzędnym celem funkcjonowania samorządu terytorialnego, jako organizacji gospodarczej oraz jako podmiotu sterującego rozwojem lokalnym czy regionalnym, jest tworzenie możliwie jak najlepszego środowiska życia dla mieszkańców danego terenu. To właśnie samorząd terytorialny, jako faktyczny gospodarz określonego terytorium, ponosi odpowiedzialność za organizację, strukturę, funkcjonowanie i rozwój społeczności lokalnej oraz regionalnej. Przy realizacji polityki regionalnej, samorząd przestrzega dwóch zasad: subsydiarności i partnerstwa. Zasada subsydiarności kładzie nacisk na efektywność realizowanych działań, natomiast partnerstwo oznacza porozumienie się i konsultacje, na wszystkich etapach prowadzenia polityki

regionalnej, struktur biorących w niej udział, tj. Komisji Europejskiej, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych.

Ustawowe zadania i kompetencje samorządu terytorialnego wskazują i przyznają mu wiodącą rolę w zakresie wspierania, planowania i realizacji rozwoju regionalnego. Ma to szczególne znaczenie, jeżeli weźmie się pod uwagę uniwersalny charakter celów rozwoju, będącego procesem bardzo skomplikowanym zarówno pod względem planowania, realizacji, jak i w zakresie podejmowania decyzji dotyczących jego finansowania. Część z tych decyzji jest zastrzeżona dla parlamentu, część jednak pozostaje w gestii władz samorządowych, w związku z posiadaniem przez nie – zagwarantowanej Konstytucją RP – samodzielności⁶. Cecha ta wyraźnie wynika także z Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, w której zaznaczono, iż „samorząd terytorialny oznacza prawo i zdolność społeczności lokalnych, w granicach określonych prawem, do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych na ich własną odpowiedzialność i w interesie ich mieszkańców”⁷. Samodzielność traktowana jest przy tym jako podstawowa cecha samorządu oraz jako władztwo do samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących własnego rozwoju⁸.

Strategie rozwoju poszczególnych regionów opracowywane są w oparciu o przepisy ustawy o samorządzie województwa⁹. Samorząd, w procesie określania i realizacji strategii, występuje w imieniu wspólnoty regionalnej, zamieszkującej terytorium danego województwa, a więc w imieniu wielu podmiotów realizujących zróżnicowane cele i reprezentujących wielość interesów.

4. Realizacja polityki regionalnej

Nie wszystkie regiony radzą sobie z utrzymaniem odpowiedniego tempa rozwoju gospodarczego. Są to regiony, które cechuje, m.in. niski poziom życia mieszkańców oraz słabo rozwinięta i niewłaściwie ukierunkowana infrastruktura komunikacyjna. Regiony te rzeczywistych szans na rozwój upatrują w realizacji unijnej polityki spójności oraz w celach nakreślonych w zaktualizowanej strategii lizbońskiej. W grudniu 2005 roku na mocy decyzji Rady Europejskiej pięciu regionom Unii Europejskiej o najniższym poziomie PKB na mieszkańca zostały przyznane specjalne środki finansowe w wysokości 882 mln euro (107 euro na jednego mieszkańca), umożliwiające tym regionom realizację strategicznych celów rozwojowych.

⁶ Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 roku *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, DzU 1997, nr 78, poz. 483, art. 16 oraz rozdz. VII.

⁷ Europejska Karta Samorządu Terytorialnego sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1985 roku, ratyfikowana przez Polskę dnia 26 kwietnia 1993 roku, tekst polski, DzU 1994, nr 124, poz. 607, art. 3, ust. 4.

⁸ A. Kopańska, *Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego*, Difin, Warszawa 2003, s. 10.

⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU 1998, nr 91, poz. 576, z późn. zm.

Jak wcześniej wspomniano, zasada partnerstwa oznacza porozumienie się i konsultacje wszystkich struktur biorących udział w realizacji polityki regionalnej, tj. Komisji Europejskiej, państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych. Rząd RP w programie „Solidarne państwo” wystąpił z inicjatywą opracowania Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej na lata 2007-2013. Program ten traktowany jest jako szczególnego rodzaju wsparcie procesów rozwojowych w województwach Polski Wschodniej. Jest jednym z instrumentów polityki regionalnej, do których należą również: regionalne programy operacyjne, przygotowane przez samorządy województw oraz krajowe programy operacyjne (Innowacyjna Gospodarka, Infrastruktura i Środowisko, Kapitał Ludzki, Pomoc Techniczna) oraz programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Powyższe instrumenty służą realizacji Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO), zatwierdzonych decyzją Komisji Europejskiej z dnia 7 maja 2007 roku.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej realizowany jest zarówno ze środków Unii Europejskiej (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), jak i z krajowych środków publicznych. Pula środków przeznaczonych na program z EFRR obejmuje kwotę ok. 2,27 mld euro, w tym ok. 992 mln euro specjalnych środków przeznaczonych decyzją Rady Europejskiej dla najbiedniejszych regionów Unii Europejskiej (UE-25). Pozostała kwota, tj. ok. 1281,6 mln euro została przyznana przez Rząd RP, z ogólnej puli środków z EFRR przyznanych dla Polski¹⁰. Regiony te, w ramach realizacji Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, którego celem jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju, otrzymały środki finansowe w wysokości przedstawionej w tab. 1.

Tabela 1. Szacunkowa tabela finansowa Programu Rozwój Polski Wschodniej w podziale na osie priorytetowe (w mln euro)

Osie priorytetowe	Wkład UE	Wkład krajowy	Ogółem
Oś priorytetowa I – Nowoczesna gospodarka	789,96	139,40	929,36
Oś priorytetowa II – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	255,12	45,02	300,14
Oś priorytetowa III – Wojewódzkie ośrodki wzrostu	452,62	79,87	532,50
Oś priorytetowa IV – Infrastruktura transportowa	660,38	116,54	776,92
Oś priorytetowa V – Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego na warunkach naturalnych	47,50	8,38	55,88
Oś priorytetowa VI – Pomoc techniczna	68,21	12,04	80,25
Ogółem	2273,79	401,26	2675,05

Źródło: <http://www.polskawschodnia.gov.pl>, 20.04.2011.

¹⁰ <http://www.polskawschodnia.gov.pl> (20.04.2011).

Środki programu zostały przyporządkowane poszczególnym województwom Polski Wschodniej. Z 2273,79 mln euro wyłączono kwotę 68,2 mln euro przewidzianą na realizację Priorytetu VI – „Pomoc techniczna”. Podziału dokonano w oparciu o specjalny algorytm, którego wyniki przedstawiono w tab. 2.

Reforma samorządowa umożliwiła samorządom prowadzenie własnej polityki regionalnej na podstawie strategii rozwojowych. Strategię taką opracował m.in. samorząd województwa świętokrzyskiego. Strategia, przyjęta 30 czerwca 2000 roku, wskazała cele oraz zidentyfikowała programy wojewódzkie, poprzez które będzie realizowana¹¹. Misją Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego.

Tabela 2. Algorytm podziału środków w ramach Programu Rozwój Polski Wschodniej na województwa

Województwo	Algorytm dla kwoty 992,19 mln euro (w %)	Podział kwoty 992,19 mln euro (w mln euro)	Algorytm dla kwoty 1213,39 mln euro (w %)	Podział kwoty 1213,39 mln euro (w mln euro)	Łączna kwota z EFRR (w mln euro)
Lubelskie	26,69	264,85	20,09	243,72	508,57
Podkarpackie	25,54	253,41	19,29	234,07	487,48
Podlaskie	14,68	145,61	19,88	241,25	386,86
Świętokrzyskie	15,74	156,21	18,06	219,09	375,30
Warmińsko-mazurskie	17,35	172,11	22,69	275,26	447,37
Polska Wschodnia	100,00	992,19	100,00	1213,39	2205,58

Źródło: <http://www.polskawschodnia.gov.pl> (20.04.2011).

Biorąc pod uwagę sytuację gospodarczą, społeczną i przestrzenną regionu oraz jego niekorzystne relacje zewnętrzne wobec lepszych regionów polskich i europejskich, Zarząd Województwa Świętokrzyskiego, jako cel generalny Strategii, przyjął kwestię wzrostu atrakcyjności województwa, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako zachowanie równowagi pomiędzy celami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi. Jako cele warunkujące przyjęto:

- przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa,
- rozwój zasobów ludzkich,
- ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury,
- wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa,
- rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej,
- aktywizację rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

¹¹ *Strategia rozwoju województwa świętokrzyskiego do roku 2020*, oprac. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Agencja Wydawnicza Akwarela Plus, Kielce 2006.

Na etapie programowania strategii rozwojowych samorząd województwa, zgodnie z konstytucyjną zasadą niezależności, może określić cele specyficzne dla danego województwa, szczególnie gdy dysponuje środkami (własnymi lub zewnętrznymi) na ich realizację. Możliwość samodzielnej realizacji takich zamierzeń w obecnych warunkach ustrojowych jest ograniczona relatywnie niskim pułapem dochodów własnych województwa. W związku z tym dla możliwości realizacji celów strategii regionalnych ogromne znaczenie ma wsparcie finansowe ze środków Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwa.

W systemie realizacji *Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego* szczególną rolę odgrywa wiele programów operacyjnych, m.in. regionalny program operacyjny – przygotowywany i wdrażany przez zarząd województwa. Cele wymienione w strategii finansowana są realizowane:

- z publicznych środków wspólnotowych, tj. w szczególności ze środków funduszy strukturalnych oraz Funduszu Spójności;
- z publicznych środków krajowych, tj. środków budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz ze środków innych jednostek sektora finansów publicznych;
- ze środków prywatnych obejmujących również kredyty i pożyczki.

Podstawowym źródłem finansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, któremu towarzyszy wkład krajowy, zarówno publiczny jak i prywatny (tab. 3).

Na finansowanie RPOWŚ na lata 2007-2013 przeznaczono środki EFRR w wysokości 725 807 266 euro. Do osiągnięcia celów szczegółowych prowadzi realizacja następujących sześciu osi priorytetowych oraz jednej osi uzupełniającej wraz z wysokością przyznanej alokacji: Oś 1. Rozwój przedsiębiorczości – 130 645 308 euro; Oś 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu – 108 871 090 euro; Oś 3. Podniesienie jakości systemu komunikacyjnego regionu – 180 026 034 euro; Oś 4. Rozwój infrastruktury ochrony środowiska i energetycznej – 101 096 872 euro; Oś 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport – 108 871 090 euro; Oś 6. Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych miast – 74 522 654 euro oraz Oś priorytetowa 7. Pomoc techniczna – 21 774 218 euro.

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013 ma przynieść efekt w postaci budowy nowoczesnej gospodarki regionu, bazującej na wiedzy i umiejętnościach, otwartej na innowacje, generującej nowe miejsca pracy. Wymaga to podjęcia wielotorowych działań i zmiany obecnej struktury gospodarki województwa, z dominującymi tu przestarzałymi i nieefektywnymi sektorami (m.in. rolnictwo i tradycyjne gałęzie przemysłu). Zrealizowanie celu generalnego programu nastąpi poprzez cztery cele szczegółowe, skoncentrowane m.in. na bezpośrednim wsparciu przedsiębiorstw, instytucji otocze-

Tabela 3. Finansowanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego w latach 2007-2013 w podziale na osie priorytetowe oraz źródła finansowania (w euro)

Osie priorytetowe	Wkład wspólnotowy	Wkład krajowy			Ogółem	Wskaźnik wkładu funduszy UE
		ogółem	krajowy wkład publiczny	wkład prywatny		
	1	2 = 3 + 4	3	4	5 = 1 + 2	6 = 1/(5-4)
Oś 1	130 645 308	125 521 962	23 055 054	102 466 908	256 167 271	0,85
Oś 2	101 613 017	17 931 709	17 931 709	–	119 544 726	0,85
Oś 3	203 226 034	35 863 418	35 863 418	–	239 089 452	0,85
Oś 4	87 096 872	15 370 036	15 370 036	–	102 466 908	0,85
Oś 5	108 871 090	19 212 545	19 212 545	–	128 083 635	0,85
Oś 6	72 580 727	12 808 364	12 808 364	–	85 389 090	0,85
Oś 7	21 774 218	3 842 509	3 842 509	–	25 616 727	0,85
Ogółem	725 807 266	230 550 543	128 083 635	102 466 908	956 357 809	0,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_regionalna/przeglady_regionalne/strony/przeglady_regionalne.aspx (20.04.2011).

nia biznesu i podmiotów działających na rzecz rozwoju innowacji, jak również na zdecydowanej poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

5. Podsumowanie

Rozwój gospodarczy kraju postrzegany jest jako wypadkowa rozwoju jego regionów. Od kilkunastu lat zwiększa się rola samorządów lokalnych i regionalnych w Europie. Wynika to z rosnących oczekiwań obywateli, że ich sprawami będą się lepiej zajmować ci, którzy są blisko i których łatwiej rozliczać z ich działań. Wynika to również z tego, że w nowym traktacie z Lizbony po raz pierwszy zapisano kolejny szczebel funkcjonowania Unii Europejskiej – samorządy lokalne i regionalne. Oznacza to, że samorządy biorą udział w konsultacjach dotyczących nowych przepisów, a ocena skutków wejścia w życie tych przepisów musi je uwzględniać. Poza tym jest także ekonomiczne uzasadnienie przekazywania coraz większej liczby zadań samorządom. W inwestycjach publicznych coraz więcej przedsięwzięć realizowanych jest na poziomie lokalnym i regionalnym. Obecnie już 67% wszystkich inwestycji publicznych to inwestycje, co do których decyzje zapadają na poziomie regionu lub lokalnie. To świadczy o tym, że rosną kompetencje władz lokalnych, rośnie też rola i odpowiedzialność tego szczebla wobec obywateli. Wzrost gospodarczy Europy i Polski w dużym stopniu zależy od roli samorządów i od tego, w jakim stopniu zostaną włączone w realizację strategii Europa 2020.

Literatura

- Churski P., *Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2008.
- Gilowska Z., *Kierunki polityki regionalnej Polski*, EIRRIŁ, Warszawa 1998.
- Hausner J., *Modele polityki regionalnej w Polsce*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2000, nr 2.
- Kopańska A., *Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego*, Difin, Warszawa 2003.
- Szymła Z., *Determinanty rozwoju regionalnego*, Ossolineum, Wrocław 2000.

Inne źródła

- Europejska Karta Samorządu Terytorialnego sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1985 roku, ratyfikowana przez Polskę dnia 26 kwietnia 1993 roku, tekst polski, DzU 1994, nr 124, poz. 607.
<http://www.polskawschodnia.gov.pl>
http://www.mrr.gov.pl/rozwój_regionalny/polityka_regionalna/przeglady_regionalne/strony/przeglady_regionalne.aspx.
- Ustawa z dnia 2 kwietnia 1997 roku *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, DzU 1997, nr 78, poz. 483.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, DzU 1998, nr 91, poz. 576.
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, DzU 2006, nr 227, poz. 1658.

THE ROLE OF LOCAL AUTHORITIES IN IMPLEMENTING THE MODERN CONCEPT OF REGIONAL DEVELOPMENT POLICIES ON THE EXAMPLE OF DEVELOPMENT PLANS IN ŚWIĘTOKRZYSKIE VOIVODESHIP

Summary: The scale and pace of the processes related to regional development and the increase of regional competitiveness are the subject of many recent studies and a large area of interest in economic policy. The article presents the activities undertaken by local authorities in the course of regional policy.

Keywords: regional policy, economic development, competitiveness, structural funds.